

A szakképzésről

A magyarországi árnyékolástechnikai szakma a kilencvenes évek közepétől robbanásszerű fejlődésnek indult a nyugati – első sorban német – technológia elterjedése és széleskörű alkalmazása következményeként. Természetesen az építőipari kivitelezés szinte minden területén megfigyelhető ez a jelenség, így a kivitelezői környezetnek a minőségi „szintfelfzívó” hatása is kikerülhetetlenül hatott az árnyékolástechnikai szakmában tevékenykedőkre.

Fejlődő ipar – növekvő követelmények

A felnyíló határok, a kínálati piac kialakulása a fogyasztói oldalra is hatott: ma már a kedvező árakra való törekvés mellett sem adható el gyenge minőségben gyártott és szerelt termék. A verseny kiélesedett, ami az EU-hoz történt csatlakozásunkat követően tovább fokozódott. Nem maradt más lehetősége a magyarországi vállalkozásoknak, mint a megfelelésre törekvés, ami csak a minőségi szint tartós emelésével érhető el. A termelés anyagi oldalának a biztosítása egyszerűbbnek bizonyult, hiszen az egyes vállalkozások, illetve szervezetek kiváló külföldi kapcsolatai nyomán kiépült a stabil, széles spektrumú hazai alapanyag és félkész termék nagykereskedelmi hálózat. A szubjektív oldal azonban láthatóan jelentős hiányosságokkal bírt, ami végül törvényszerűen tört a felszínre és vált a szakmai fejlődés legnagyobb akadályává. Az alkalmazott korszerű anyagok és technológiák importálásával nem lehetett pótolni a szakmai oktatás elmaradottságát és hiányosságait. Kiváltképpen igaz ez, ha felidézzük a szakma magyarországi társadalmi megítélését.

A tevékenység kiinduló alapjának tekinthető redőnyös szakma 1977-től szabad iparként, vagyis képesítés nélkül volt végezhető. Az utóbbi években megjelentek különböző tanfolyami kötelezettségek előírásai a kodifikálás folyamatában, de a szakma képlekeny alakulása, kiszámíthatatlan irányú bővülése és spektruma miatt ezek mégsem biztosították a megfelelő irányú fejlődést.

Az oktatás szerepe

A problémák komplex kezelése érdekében az árnyékolós szakma legegységesebb magyarországi vállalkozásai létrehozták a saját szakmai szervezetüket, ám még ebben a viszonylag egyszerűnek tűnő, evidens kérdésben sem sikerült az egyetértés. A vita abból indult ki, hogy az önálló jogállású, ám több nehézséggel létrehozható specifikus szakmai egyesülettel, vagy a már valamelyik működő, társadalmi kapcsolatokkal rendelkező, de heterogén szakmai szervezethez történő beolvadással teremthető meg a leghatékonyabban az árnyékolós szakma érdekképviselete.

Mindkét formációban már az első időszakban rájöttek, hogy a szakma első számú érdeke az elfogadottságában rejlik, amit semmi nem fémjelez jobban, mint az oktatásban elfoglalt helye. A szakma szereplői tisztában voltak és vannak ma is azzal, hogy az árnyékolástechnikai szakma a nemzetgazdaságban, sőt az építési ágazaton belül is minden mutató tekintetében periférikus helyzetben van, de az építőipari kivitelezésben mégis megfigyelhető a növekvő koherenciája. A szakmai oktatás kiindulópontja – a felhasznált anyagok és technológiák okán – nem lehetett más, mint a Németországban használatos rendszerezett szakirodalom, amelynek adaptálását a hazai vállalkozók végezték el. A szakhatósággal folytatott párbeszéd, és olykor csatározások eredményeként sikerült elérni, hogy 2007-től OKJ-s képzés keretén belül szerezhető meg az árnyékolástechnikai szerelő szakma.

(A középfokú oktatásban ez sajnos még csak részképzés, de a felnőttképzésben önálló tanfolyami keretek között oktatható.)

A magyarországi szakmunkásképzés jelenkori anomáliái nem kímélik ezt a speciális szakmát sem, ezért a gyakorlati megvalósítás – más szakmánál is tapasztalható – nehézségekbe ütközött. Az oktatásban érintettek (hallgató, oktatási intézmény, vállalkozás, stb.) eltérő érdekei, az ennek során kialakult megkövesedett álláspontok megoldhatatlannak tűnő helyzeteket teremtettek. A töretlen hittel cselekvők további nehézségekkel is találkoztak: milyen lehet az érintett érdekvédelmi szervezetnek, illetve azok

tisztviselőinek a viszonya a szakmai oktatást végző intézményekkel, amelyek alapvetően mégiscsak nyereségorientált vállalkozások.

A pathhelyzetből történő elmozdulást a mi esetünkben egy több évtizede működő vállalkozó „kamikaze” jellegű lépése hozta meg. Az oktatásba vetett megingathatatlan hite – a saját szervezetén belüli kenyértörés árán is – döntő lépésre vezette: a bonyolult jogszabályi feltételek teljesítésével felnőtt oktatási intézményt alapított és a szakmán belül jelentkező igények kielégítésére szakmai tanfolyamokat indított.

Az oktatás és vizsgáztatás tapasztalatai

Az első két tanfolyam és vizsgái (41-en teljesítették sikerrel) számtalan tanulsággal szolgálnak, amelyek biztatóak és egyben figyelmeztetőek is a jövőre nézve. A legszembetűnőbb, hogy a szakképesítés megszerzését elsősorban a szakmát hosszabb ideje végző vállalkozók tartották fontosnak, amelyet valószínűleg a TEAOR számok körül kialakult helyzet és a jövőben várhatóan szigorodó vállalkozói feltételrendszer, illetve az annak való megfelelés motiválta.

A 14 egyéni vállalkozó és a 12 társas vállalkozásban tulajdonos mellett öröndetes az árnyékolástechnikai szakmában dolgozó 15 alkalmazott részvétele, amely a vizsgázók előrelátását jelzi. A perspektivikus gondolkodást bizonyítja az a tény is, hogy néhányan éltek a felkínált lehetőséggel és a bizonyítványt angol, illetve német nyelvű változatban is igényelték.

Ma már nem igényel magyarázatot az állítás, amely szerint a folyamatosan átalakuló és fejlődő gazdaság új, széles körű ismeretekkel rendelkező szakembereket igényel.

Az oktatás és a vizsgáztatás szakmai színvonalát a jogalkotók ezért úgy látták biztosítottak, hogy a köztisztviselként működő Kereskedelmi és Iparkamara képviselőjét kötelező érvénnyel írták elő a NSZFI által felügyelt felnőttképzési folyamatokban. Ez azonban csak akkor valósulhat meg, ha

a vizsgabizottságba delegált személy valóban a szakma alapos ismerője, és az árnyékolástechnikai vállalkozások által elfogadott, elismert vállalkozó.

Az említett vizsgákon a kamara ezt sajnos nem tudta biztosítani, ezért egy kamarai tagsággal is rendelkező vállalkozónk a feladatkör betöltésének érdekében benyújtotta a pályázatát a kamara területi szervezetéhez. Természetesen ezenkívül továbbra is elengedhetetlen az a jelentős segítség, személyes közreműködés, amelyet a Magyar Árnyékoló és Redőnygyártó Egyesület tagjai nyújtottak, igaz nem szervezeti keretek között, hanem magánemberként mint az ügy elkötelezett szakemberei.

Az oktatás szakmai színvonalának biztosítása és fejlődése érdekében más intézményekkel és szervezetekkel is kapcsolatot teremtettünk, így például a tapasztalatokkal rendelkező szakiskolák mellett az Iparszövetség vezetőivel, akik a makroszintű összefüggések megértését és az abban történő eligazodást, beilleszkedést segítik, valamint a Munkarend Alapítvánnyal, amely a képzésben érintett szereplők motivációjának felismerésében, a működéshez elengedhetetlen kapcsolatok kialakításában és egyes specifikus megoldások kimunkálásában vált tevéleges partnerünké.

A felkészítés, a vizsgáztatás körülményei és színvonala, az oktatásban részt vállalók kiválasztódása és elkötelezettsége, a hallgatók motivációja és alapfelkészültsége, a szakmai szervezetek viszonya és támogatása mindazok a problémakörök, amelyek még a továbbiakban is vitára adnak okot, és feladatot jelentenek a számunkra. Azt azonban senki sem vitathatja el, hogy mégis megindult egy vágyott folyamat, a szakma oktatása, és ezért a jobbá tétele és segítése mindannyiunk számára a legfontosabb cél.

